

Els vicaris

A vui fem servir la paraula *vicari* gairebé exclusivament com un terme del llenguatge eclesiàstic, designant el sacerdot destinat a una parròquia per tal d'assistir el rector i de substituir-lo en cas d'absència. Es tracta d'un mot amb un significat especialitzat per l'ús. Perquè la idea essencial d'aquest significat és la de suplència o substitució. El Diccionari Fabra encara el defineix, com un substantiu, «persona que assisteix a un superior en les seves funcions, que el substitueix en cas d'absència, falta, indisposició». L'únic exemple amb què il·lustra aquesta definició es refereix, és clar, a l'organització eclesiàstica: *Els dos vicaris de la parròquia de X*. Hi afegeix, encara, tres denominacions compostes, totes elles relacionades amb l'Església Catòlica: *vicari general, vicari capitular i vicari de Jesucrist* (el papa). Notem que la Gran Enciclopèdia Catalana, a més de recollir algunes altres d'aquestes denominacions compostes del llenguatge eclesiàstic, admet també *vicari* com a adjectiu, «que és en lloc d'una altra cosa, que la substitueix», terme que fan servir, per exemple, els botànics, per a distingir aquelles espècies que, en una zona determinada, en substitueixen unes altres.

Al costat de *vicari*, que és un mot culte, obtingut directament del llatí escrit, hi ha la forma popular o hereditària corresponent, *veguer*, amb què s'havia designat un determinat magistrat que usava també els seus poders per delegació.

Havent, com hem dit, reservat el terme *vicari* per a designar els substituïts de determinades autoritats eclesiàstiques, d'acord amb

l'especialització del seu significat, en els altres casos, quan es tracta de càrrecs o autoritats civils o militars, recorrem a la forma prefixada *vice-* que té, de fet, la mateixa significació. En alguns casos, com en els de *vescomte* o *virrei*, la formació del mot amb l'anteposició del prefix és ja molt antiga, cosa que ha motivat la seva evolució, fins al punt que segurament no tothom sabria identificar el primer dels dos components d'aquests dos noms.

Però en els mots de formació més moderna ens limiten a la unió d'aquell prefix amb el del nom del càrrec per mitjà d'un guionet: *vice-president, vice-secretari, vice-consol, vice-almirall, etc.*; i, anàlogament, *vice-presidència, vice-secretaria, etc.*

Mots com *vice-president* o *vice-secretari* semblen plantejar de vegades a algú un problema de pronunciació en l'ús públic de la llengua, com si el primer component d'aquest mots, el prefix *vice*, fos un element castellanitzant que calgués catalanitzar, cosa que origina les formes «vis-president», «vis-secretari»... És cert que a l'època medieval, al costat de la forma *virrei* havia existit *visrei*, però correspon a un moment de vacil·lació de la llengua i es tracta d'un cas de mots de formació antiga. *Vice-president* s'ha de pronunciar «vissa-president»: és un mot format amb un prefix llatí (i no castellà), que trobem també en d'altres llengües, i el qual és enraonat de pronunciar amb la nostra pròpia fonètica.